INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENTIFIC RESEARCHERS
ISSN: 3030-332X Impact factor: 9,493 Volume 17, issue 1, Aprel 2026
https://wordlyknowledge.uz/index.php/IJSR worldly knowledge
Index: google scholar, research gate, research bib, zenodo, open aire.
https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG
https://www.researchgate.net/profile/Worldly-Knowledge
https://journalseeker.researchbib.com/view/issn/3030-332X

O'ZBEKISON RESPUBLIKASI INVESTITSIYA SIYOSATI

Iskandarov Bekzod Abdijalilovich
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
Iqtisodiyot nazariyasi kafedrasi katta o'qituvchisi
Nortojiyev Javlonbek
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasining investitsiya siyosati, uning asosiy yo'nalishlari hamda iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni tahlil qilinadi. Investitsiya muhitini yaxshilashga qaratilgan davlat strategiyalari, xorijiy investitsiyalarni jalb etish mexanizmlari va huquqiy-institutsional islohotlar o'rganiladi. Shuningdek, investitsiya siyosatining milliy iqtisodiyot barqarorligi, ishlab chiqarish salohiyatining kengayishi va raqobatbardoshlikni oshirishga ta'siri yoritiladi. Tadqiqot jarayonida so'nggi yillardagi iqtisodiy islohotlar natijalari va investitsiya oqimlaridagi o'zgarishlar tahlil qilinadi. Maqola investitsiya siyosatini yanada takomillashtirish bo'yicha xulosalar va tavsiyalarni ham o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, investitsiya siyosati, xorijiy investitsiyalar, iqtisodiy islohotlar, investitsiya muhiti, iqtisodiy o'sish, davlat strategiyasi, raqobatbardoshlik, kapital oqimi, huquqiy islohotlar.

Kirish. Bugungi global iqtisodiy jarayonlar sharoitida investitsiya siyosati har bir davlatning iqtisodiy barqarorligi va uzoq muddatli rivojlanish strategiyasini belgilovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi ham mustaqillik yillaridan boshlab investitsiya muhitini yaxshilash, iqtisodiyotga kapital oqimini kengaytirish va ishlab chiqarish tarmoqlarini modernizatsiya qilishni ustuvor yo'nalish sifatida belgilab kelmoqda. Shu nuqtayi nazardan, mamlakatda amalga oshirilayotgan investitsiya siyosati nafaqat ichki iqtisodiy o'sishni ta'minlash, balki xalqaro iqtisodiy integratsiyani chuqurlashtirishga ham xizmat qilmoqda.

So'nggi yillarda O'zbekistonda investitsiya jarayonlarini liberallashtirish, xorijiy investorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish hamda huquqiy bazani takomillashtirish borasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirildi. Xususan, davlat tomonidan kafolatlar berilishi, soliq va bojxona imtiyozlarining joriy etilishi hamda erkin iqtisodiy zonalarning kengaytirilishi investitsiya jozibadorligini sezilarli darajada oshirdi. Bu esa o'z navbatida sanoat, infratuzilma, qishloq xo'jaligi va xizmat ko'rsatish sohalariga kapital jalb etishni faollashtirdi.

Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasining investitsiya siyosati, uning asosiy yo'nalishlari va iqtisodiy rivojlanishga ta'siri tizimli ravishda tahlil qilinadi. Shuningdek, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ham ilmiy asosda yoritiladi. Tadqiqotning asosiy maqsadi – investitsiya siyosatining samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi omillarni aniqlash va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Asosiy qism. O'zbekiston Respublikasining investitsiya siyosati so'nggi yillarda mamlakat iqtisodiyotini modernizatsiya qilish va uni jahon xo'jalik tizimiga integratsiya

qilishning muhim vositasiga aylandi. Investitsiya siyosatining asosiy mazmuni iqtisodiyotga kapital jalb etish, ishlab chiqarish salohiyatini kengaytirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish hamda texnologik yangilanishni ta’minlashdan iborat. Shu nuqtayi nazardan, davlat tomonidan olib borilayotgan islohotlar investitsiya muhitini yaxshilash va uni yanada raqobatbardosh qilishga qaratilgan.

Mamlakatda investitsiya faoliyatini tartibga soluvchi huquqiy baza izchil takomillashtirilib kelinmoqda. Xususan, xorijiy investorlar uchun kafolatlar tizimi mustahkamlanib, ularning mulk huquqlarini himoya qilish mexanizmlari kuchaytirildi. Bu esa investitsiya xavfini kamaytirib, tashqi kapital oqimini oshirishga xizmat qilmoqda. Shuningdek, soliq yukining optimallashtirilishi va bojxona tartibotlarining soddalashtirilishi investitsiya jarayonlarining tezlashishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatmoqda.

Investitsiya siyosatining muhim yo‘nalishlaridan biri erkin iqtisodiy zonalar va sanoat hududlarini rivojlantirishdir. Ushbu hududlarda investorlar uchun yaratilgan imtiyozli shart-sharoitlar ishlab chiqarish korxonalarini joylashtirishni rag‘batlantirmoqda. Natijada, sanoat tarmoqlarida yuqori qo‘shilgan qiymatga ega mahsulotlar ishlab chiqarish hajmi ortib, eksport salohiyati kengaymoqda. Bu jarayon, o‘z navbatida, milliy iqtisodiyotning tashqi bozorlardagi raqobatbardoshligini oshiradi.

Shu bilan birga, investitsiya siyosatida davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarining joriy etilishi ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu mexanizm infratuzilma, energetika, transport va ijtimoiy sohalarda yirik loyihalarni amalga oshirish imkonini bermoqda. Davlat va xususiy sektor o‘rtasidagi hamkorlik investitsiya resurslaridan samarali foydalanish va iqtisodiy yukni muvozanatlashtirishga xizmat qiladi.

Investitsiya muhitining shakllanishida makroiqtisodiy barqarorlik ham muhim rol o‘ynaydi. Inflyatsiya darajasining nazorat ostida ushlab turilishi, milliy valyuta barqarorligi va iqtisodiy o‘sish sur’atlarining ijobiy dinamikasi investorlar ishonchini mustahkamlaydi. Shu sababli, monetar va fiskal siyosat o‘zaro uyg‘un holda olib borilishi investitsiya oqimlarini barqarorlashtirishda muhim omil hisoblanadi.

Bundan tashqari, inson kapitaliga investitsiya kiritish ham strategik ahamiyatga ega yo‘nalish sifatida qaralmoqda. Ta’lim, kasbiy tayyorgarlik va innovatsion salohiyatni rivojlantirish orqali mehnat bozori talablariga javob beradigan malakali kadrlar tayyorlanmoqda. Bu esa investitsiyalarning samaradorligini oshiradi, chunki har qanday kapital qo‘yilma samarasi bevosita inson omiliga bog‘liqdir.

Shuni ham ta’kidlash kerakki, investitsiya siyosatining samaradorligi faqatgina huquqiy yoki iqtisodiy choralar bilan emas, balki institutsional muhit sifati bilan ham belgilanadi. Davlat boshqaruvida ochiqlik va shaffoflikni ta’minlash, korrupsion xavflarni kamaytirish hamda raqamli boshqaruv tizimlarini joriy etish investitsiya jarayonlarining ishonchliligini oshiradi. Raqamli platformalar orqali investorlarga xizmat ko‘rsatish tizimining soddalashuvi esa byurokratik to‘siqlarni qisqartiradi.

Shu bilan birga, investitsiya oqimlarining hududlar kesimida notekis taqsimlanishi ham dolzarb masalalardan biri bo‘lib qolmoqda. Ayrim hududlarda infratuzilma va logistika

imkoniyatlarining yetarli darajada rivojlanmaganligi investitsiyalarni jalb etish jarayonini cheklashi mumkin. Shu sababli, hududiy rivojlanish strategiyalarini investitsiya siyosati bilan uyg‘unlashtirish muhim ahamiyatga ega.

Umuman olganda, O‘zbekiston Respublikasining investitsiya siyosati iqtisodiy o‘sishni ta’minlash, ishlab chiqarish tizimini modernizatsiya qilish va xalqaro iqtisodiy hamkorlikni kengaytirishga yo‘naltirilgan kompleks chora-tadbirlar majmuasini o‘z ichiga oladi. Mazkur siyosatning samarali amalga oshirilishi mamlakatning uzoq muddatli iqtisodiy barqarorligi va raqobatbardoshligini belgilab beruvchi asosiy omillardan biri bo‘lib qolmoqda.

Xulosa va takliflar. O‘zbekiston Respublikasining investitsiya siyosatini tahlil qilish shuni ko‘rsatadiki, mamlakatda so‘nggi yillarda investitsiya muhitini yaxshilash, xorijiy kapitalni jalb etish va iqtisodiyot tarmoqlarini modernizatsiya qilish borasida sezilarli natijalarga erishilgan. Xususan, huquqiy bazaning takomillashtirilishi, soliq va bojxona imtiyozlarining joriy etilishi hamda erkin iqtisodiy zonalarning kengaytirilishi investitsiya oqimlarining ortishiga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, mavjud yutuqlarga qaramasdan, investitsiya jarayonlarida ayrim tizimli muammolar ham saqlanib qolmoqda. Ular qatoriga hududlar o‘rtasidagi investitsiya faolligining notekisligi, infratuzilma rivojlanish darajasidagi tafovutlar hamda ayrim ma’muriy jarayonlardagi murakkabliklarni kiritish mumkin. Ushbu holatlar investitsiya siyosatining to‘liq samaradorligiga ta’sir ko‘rsatadi va uni yanada takomillashtirish zaruratini yuzaga keltiradi. Shu nuqtayi nazardan, investitsiya siyosatini yanada samarali qilish uchun bir qator amaliy takliflarni ilgari surish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Avvalo, investitsiya jarayonlarida raqamlashtirish darajasini yanada oshirish lozim, chunki elektron platformalar orqali ruxsat berish, ro‘yxatdan o‘tkazish va hisobot topshirish jarayonlarini soddalashtirish investorlar uchun vaqt va xarajatni kamaytiradi hamda shaffoflikni ta’minlaydi. Ikkinchidan, hududiy investitsiya siyosatini kuchaytirish va har bir viloyatning iqtisodiy salohiyatidan kelib chiqib, maxsus rivojlanish dasturlarini ishlab chiqish zarur, bu esa investitsiyalarning markazlashuvini kamaytirib, hududlar o‘rtasida teng iqtisodiy rivojlanishni ta’minlaydi. Uchinchidan, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini yanada kengaytirish orqali yirik infratuzilma va ijtimoiy loyihalarni amalga oshirishda xususiy sektor ishtirokini oshirish lozim, chunki bu davlat yukini kamaytirish bilan birga investitsiya samaradorligini ham oshiradi. To‘rtinchidan, investorlarga xizmat ko‘rsatish tizimida “yagona darcha” tamoyilini to‘liq va real ishlashini ta’minlash, byurokratik to‘siqlarni qisqartirish va qaror qabul qilish jarayonlarini tezlashtirish muhim ahamiyatga ega. Beshinchidan, inson kapitaliga investitsiyalarni kuchaytirish, ya’ni ta’lim, kasbiy tayyorgarlik va innovatsion fikrlashni rivojlantirish orqali malakali kadrlar salohiyatini oshirish kerak, chunki investitsiya samaradorligi bevosita inson resurslariga bog‘liqdir. Yakuniy xulosa sifatida aytish mumkinki, O‘zbekiston investitsiya siyosati to‘g‘ri strategik yo‘nalishda rivojlanmoqda, biroq uning barqaror va yuqori samarali bo‘lishi uchun institutsional islohotlarni chuqurlashtirish, hududiy nomutanosibliklarni kamaytirish va investitsiya muhitini yanada ochiq hamda raqobatbardosh qilish talab etiladi.

ISSN: 3030-332X Impact factor: 9,493 Volume 17, issue 1, Aprel 2026
https://wordlyknowledge.uz/index.php/IJSR worldly knowledge
Index: google scholar, research gate, research bib, zenodo, open aire.
https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG
https://www.researchgate.net/profile/Worldly-Knowledge
https://journalseeker.researchbib.com/view/issn/3030-332X

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Makhmudov, N., & Avazov, N. (2019). *O‘zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalardan samarali foydalanish yo‘llari*. Toshkent: “Iqtisodiyot” nashriyoti.
2. Saidmurodov, F. Q. o‘g‘li. (2025). Samarali iqtisodiy o‘sishni ta’minlashda investitsion faollikni oshirish yo‘llari. *Innovations in Science and Technologies*, 3(10), 9–15. https://doi.org/10.60078/2992-877X-2025-vol3-iss10-pp9-15
3. Abduvaliyeva, M., & Jamolov, J. (2025). O‘zbekiston iqtisodiyotiga xorijiy investitsiyalarni jalb etish yo‘llari. *Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil*, 3(10), 9–15. https://doi.org/10.60078/2992-877X-2025-vol3-iss10-pp9-15
4. O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi. (2024). *O‘zbekiston Respublikasida investitsiya faoliyatini rivojlantirish bo‘yicha yillik hisobot*. Toshkent.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi. (2024). *O‘zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish ko‘rsatkichlari*. Toshkent.
6. Avazov, N., & Makhmudov, N. (2019). *Investitsion muhitni takomillashtirish masalalari*. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti nashriyoti.